

Jiří Karban, *Válka ve vztahu k mýtu a rituálu v novoasyrské říši*

posudek školitele na bakalářskou práci oboru religionistika, podanou na UFAR FFUK

1) Struktura argumentace: 6 bodů

Ambiciózní titul snad slibuje širší záběr, nicméně hned v úvodu je jasně uvedeno, jaký výsek formou „případových studií“ můžeme očekávat: přesuny nepřátelských zdrojů (od nerostů po lidské hlavy) po vyhrané válce, případně spojené s jejich mrzačením. Lze doufat, že v případné příští práci přijdou ke slovu i další ze zde zmíněných aspektů vztahu války, mýtu a rituálu. Převládá vztah války k mýtu, rituál je pojat spíše šířeji, včetně triumfálních procesí. Vzájemné ovlivnění mýtu a faktu je na královském zacházení s poraženými znázorněno zřetelně a přesvědčivě, včetně pozoruhodné paralely mezi deportací surovin a lidských zdrojů. Ambivalence faktu, že „Asýrie potřebuje nepřátelské země k vlastní existenci“ (s. 37) nachází svoje – pravděpodobně neplánované – vyjádření v popisu zacházení s idoly nepřátelských bohů. V jedné z úvodních kapitol 2.3 *Lidské a božské zdroje: deportace bohů a lidí* se dozvíme, že „byly záměrně unášeny a shromažďovány..., aby koncentrovaly božskou moc“ (s. 14), zatímco jedna z těch závěrečných 4.6.2 *Zbavování božské moci a zabijení bohů* pojednává o méně ušlechtilém konání (s. 35).

2) Formální úroveň: 3 body

Formální úroveň je jednoznačně nejslabší stránkou této práce. Snad kvůli pozdním dodatkům v autorově oblíbených kapitolách, nebo kvůli posunu při formátování se v polovině práce definitivně rozchází obsah s realitou – nejdříve o jednu, v závěru již o tři stránky. Podobně nedotaženě působí údaje typu „(viz číslo)“ (s. 17). Bibliografie v obsahu chybí, zato je v ní překvapivě uveden i metodický materiál ke zpracování bibliografie. Patrně podle něj jsou řady jako SAA- či RIMA poněkud *user unfriendly* jen poprvé uvedeny rozepsaně a poté zkratkou. Škoda titulů s chybou, jež se úspěšně replikuje po celé práci (bakalářská práce E. Koubkové bez „v“, druhé jméno J. G. Westenholz bez „k“). Na vině je patrně mechanické kopírování – „hezkým“ příkladem jsou dva konferenční příspěvky Natalie May, které se odehrály sice v různých letech a místech, ale přesto na stejné, 54. konferenci! Není jasné, jaký klíč řídí (ne)psaní velkých písmen u anglických titulů. Podobně kolísá forma odsazení odstavce (řádek nebo dva, odsek nebo nic), tečky za poznámkami pod čarou, kurziva u přepisu akkadštiny apod. Odkazy na určité autory (Bonatz, George, May) se těší výsadě šedé barvy. U May je u konferenčního sborníku zaměněn rok konání konference s rokem vydání. Autor má v oblibě rozvitá, relativně dlouhá souvětí, která výjimečně (vinou edičních úprav?) ztrácejí smysl, např.: „Součástí toho byla i snaha vstřebat postavu krále bohů a vládce světa Enlila svým vlastním lokálním bohem, stejně jako byl babylonský Marduk nebo asyrský Aššur“ (s. 6). Gramatických chyb – zejména v interpunkci – je relativně snesitelné množství.

3) Práce s prameny: 5

S pramenným jazykem se pracuje úsporně, obvykle v překladu z angličtiny. Nicméně zásadní termíny jsou náležitě vysvětleny za pomoci standardních lexikálních a edičních titulů. Výjimkou na obecné rovině je občasné citování z prastaré edice Luckenbillovy, na konkrétní rovině zarazí překlad v poznámce 83, který ignoruje Babylóňany originálu. Také normalizace finálního slovesa (patrně přejatá z citované sekundární literatury) se liší od očekávaného *ušāšibūšu*, což by zasloužilo vysvětlení. Kosmologičtí protivníci Tiámat a Běl jsou v citátu na straně 35 uvedeni hned za sebou, nicméně délka je jednou přepsána nabodeničkem a podruhé Macronem. Chyba se opakovaně vloudila do přepisu velblouda, kde je jeho první část, znak ANSE „osel“ patrně mechanickým opisováním „reinterpretována“ za použití častějších znaků jako AN „nebe“ a ŠE „obilí“. Druhá část pak postrádá jen výjimečně nezapisovaný znak A „voda“.

Sekundární literatura je využita v dostatečném množství i kvalitě. Ze současných autorů postrádám snad odkaz na práce B. Pongratz-Leistenové. Již citovaná poslední věta strany 6 (pokud ji tedy chápou

správně) by si zasloužila místo na konkrétní (byť kvalitní) práci odkaz na debatu vedenou koryfeji oboru na čele s B. Landsbergerem.

4) Vlastní přínos: 8

Autor zdařile kombinuje náhledy sekundární literatury v organický celek. I přes primárně fenomenologicko-strukturní přístup neopomine ani diachronní pohled, např. u podezření, že král Aššurbanipal posunul lov lebek na kvalitativně vyšší úroveň. To vše jazykem, který prozrazuje zaujetí, ba fascinaci tématem, aniž by slevil z vědeckých standardů. Navazuje tak na milou tradici předchozích závěrečných prací UFARu s tématem starověkého Předního východu (Koubková, Válek), které se také zaklínají jmény M. Douglas, E. Leach, Z. Bahrani apod. Zbývá doufat, že se jim v případném pokračování přizpůsobí i po formální stránce!

5) Obecný přesah práce: 8

Ideologie spravedlivé, obranné války, pomocí níž – a s odkazem na boží vedení – jsou obhajovány barbarské činy včetně devastace přírodního bohatství, je i dnes velmi aktuální. Práce tak přímo vyzývá k aktualizaci komparací se současností, jíž se na poli královské prestiže a s ní spojeného násilí přínosně věnovali např. kolegové Tomáš Mařík (Gilgameš a Bruce Willis) a Luděk Vacín (Sulgi a Klement Gottwald). Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím 30 body jako velmi velmi dobrou.

V Broumově, 29. srpna 2017

.....
Pavel Čech, USJ FFUK